Instytut Pamięci Narodowej - Łódź

https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/aktualnosci/57814,Prezentacja-wystawy-Kosciol-na-ziemi-lodzkiej-wobec-dwoch-totalitaryzmow-Rozprza.html
27.04.2024, 06:52

Prezentacja wystawy „Kościół na ziemi łódzkiej wobec dwóch totalitaryzmów” – Rozprza, 10-30 września 2018

Staraniem Klubu 25. Brygady Kawalerii Powietrznej im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Tomaszowie Mazowieckim w dniach 10-30 września 2018 r. w kościele pw. Nawiedzenia NMP w Rozprzy (Rynek Piastowski 23) prezentowana jest wystawa łódzkiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej pt. „Kościół na ziemi łódzkiej wobec dwóch totalitaryzmów”.

Ekspozycja przedstawia historię zmagań łódzkiego Kościoła, najpierw z hitlerowskimi oprawcami, a następnie z komunistyczną dyktaturą. Takie naświetlenie tematu pozwala lepiej oddać realia, w jakich przyszło żyć i działać ludziom Kościoła w latach 1939-1989.

Ekspozycja składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza – to okres okupacji niemieckiej, od początku której łódzki Kościół starał się wspierać mieszkańców miasta. Gdy rozpoczął się okres represji i prześladowań, nie uniknęli go także duchowni. Bilans okupacji

niemieckiej był dla kościoła katolickiego tragiczny – z ok. 350 duchownych podlegających łódzkiemu ordynariuszowi – biskupowi Jasińskiemu, wojny nie przeżyło aż 155. Większość z nich zostało zamordowanych w obozach koncentracyjnych, straconych w więzieniach lub publicznych egzekucjach.

Zakończenie wojny nie przyniosło polskiemu i łódzkiemu Kościołowi tak potrzebnego oddechu i spokoju. Zamiast niego hierarchię i wiernych czekał okres kolejnej konfrontacji, trwającej znacznie dłużej niż hitlerowska okupacja.

Dla komunistycznych władz Kościół był naturalnym przeciwnikiem w walce o wprowadzenie nowej ideologii. Był także jedyną siłą zdolną przeciwstawić się komunistycznemu reżimowi. Stąd walka z nim trwała na wielu płaszczyznach – zaprezentowano je na wystawie.

Przedstawiono kolejne elementy i platformy konfliktu z uwzględnieniem łódzkich realiów. Pierwszą chronologicznie i bardzo drastyczną formą represji były liczne procesy polityczne, które nie ominęły także ziemi łódzkiej i pracujących tutaj księży. Przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Łodzi toczył się szereg tego typu procesów, w których księży oskarżano m.in. o współpracę z antykomunistycznym podziemiem.

Bardzo często represjonowano duszpasterzy akademickich, którzy mieli zbyt silny wpływ na młode pokolenie. Represje w stosunku do nich, a także historia studenckich duszpasterstw, są osobnym tematem ekspozycji. W wyczerpujący sposób przedstawiono także tych, którzy za wspomniane represje byli odpowiedzialni – czyli funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa z pionów odpowiedzialnych za walkę z Kościołem. Ukazano nie tylko ludzi, ale i metody, jakimi się posługiwali.

Na wystawie prezentowane są także najistotniejsze z religijnego punktu widzenia wydarzenia i postawa władz w odniesieniu do nich – np. obchody milenijne oraz wizyta Ojca Świętego Jana Pawła II w Łodzi 13 czerwca 1987 r.

Wystawa powstała w 2007 r. w Oddziałowym Biurze Edukacji Publicznej IPN w Łodzi. Jej autorami są: Paweł Kowalski, Grzegorz Nawrot, Artur Ossowski, Milena Przybysz, dr Tomasz Toborek, Milena Romanowska (projekt graficzny). Przy jej tworzeniu współpracowali również Leszek Próchniak (OBEP IPN w Łodzi) oraz ks. dr Mieczysław Różański (Archiwum Archidiecezjalne w Łodzi). Skorzystano z materiałów archiwalnych ze zbiorów m.in. AAN, Archiwum Archidiecezji Łódzkiej, APŁ, Archiwum parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego, Archiwum WFDiF w Warszawie, IPN, PAP.